

Examen VMBO-KB
2021

tijdvak 2
vrijdag 18 juni
13.30 - 15.30 uur

economie CSE KB

Bij dit examen hoort een bijlage.

Dit examen bestaat uit 38 vragen.
Voor dit examen zijn maximaal 50 punten te behalen.
Voor elk vraagnummer staat hoeveel punten met een goed antwoord behaald kunnen worden.

Meerkeuzevragen

Schrijf alleen de hoofdletter van het goede antwoord op.

Kiezen en kopen

Bij de beantwoording van de vragen in deze opgave moet je soms gebruikmaken van informatiebron 1 in de bijlage.

Amal gaat met een mbo-studie beginnen en mag haar kamer thuis voor € 500 opnieuw inrichten. Ze heeft een nieuwe bureaustoel nodig. Bij meubelvergelijker.nl vindt ze een vergelijkend warenonderzoek.

Gebruik informatiebron 1.

- 2p 1 Bureaustoel Boulla Grey komt als beste koop uit de test.
→ Noem hiervan twee redenen.
- 1p 2 Bij IKVA.nl vindt Amal een leuke lamp voor haar kamer. IKVA.nl biedt ook een montage-service aan voor € 50: de gekochte lamp wordt dan thuis opgehangen en aangesloten.
Wat verkoopt deze winkel met de lamp en de montage-service?
A een dienst
B een goed
C een goed en een dienst
D geen goed en geen dienst
- 1p 3 IKVA.nl heeft deze week een aanbieding: de lamp wordt thuis gemonteerd voor € 25, als de klant ook de bijbehorende snoeren bestelt. “De beste service voor bijna nix”, zo adverteert de online winkel.
Bij welke instrumenten van de marketingmix past deze service?
A bij personeels- en plaatsbeleid
B bij presentatie- en plaatsbeleid
C bij presentatie- en promotiebeleid
D bij prijs- en personeelsbeleid
E bij prijs- en promotiebeleid

Amal wil in haar kamer ook nog twee nieuwe gordijnen. Ze bestelt bij IKVA.nl tweemaal drie meter stof, tweemaal drie meter gordijnband en dertig gordijnhaakjes. Verder heeft ze geen kosten.

tabel

alles voor uw gordijnen, prijzen exclusief 21% btw		
gordijnstof	per meter	€ 17,50
gordijnband	per meter	€ 1,95
gordijnhaakjes	per doosje van 30 stuks	€ 4

Gebruik bovenstaande tabel.

1p **4** Bereken in twee decimalen de consumentenprijs van deze bestelling. Schrijf je berekening op.

1p **5** Maak van de onderstaande zinnen een economisch juiste tekst door de juiste woorden te kiezen.
Doe het zo: Noteer de nummers (1) en (2) op je antwoordblad. Vul bij de nummers de juiste woorden in. Kies uit de woorden die tussen haakjes staan.

Als Amal de gordijnen zelf maakt, is er sprake van ...(1)... (collectieve voorzieningen / een investering / zelfvoorziening). Gordijnen gaan lang mee en vallen onder de ...(2)... (gebruiksgoederen / kapitaalgoederen / verbruiksgoederen).

Amal heeft € 239,92 van de € 500 uitgegeven. Van het geld dat ze over heeft, wil ze een nieuwe laptop kopen. IKVA.nl biedt de mogelijkheid om een refurbished Bacer-laptop te kopen voor een lage prijs. Het tekort willen haar ouders haar renteloos lenen. Amal betaalt de lening in twee maanden terug.

**Bacer Laptop 32 GB HDD
€ 283 inclusief btw**

2p **6** Bereken in twee decimalen hoeveel Amal aan haar ouders per maand moet terugbetalen. Schrijf je berekening op.

Pop-upstore

Bij de beantwoording van de vragen in deze opgave moet je soms gebruikmaken van informatiebron 2 in de bijlage.

Nina verkoopt tassen in haar webshop My Baggie. Dit doet ze in haar vrije tijd, want ze is ook werknemer bij een ander bedrijf. Aan het eind van 2018 bekijkt ze de verkoopcijfers en bedenkt ze plannen voor het komend jaar.

De gemiddelde consumentenprijs van een tas bedraagt € 50.

- 1p 7 Uit welke twee onderdelen bestaat de consumentenprijs?
- A verkoopprijs + brutowinstmarge
 - B verkoopprijs + btw
 - C inkoopprijs + brutowinst
 - D inkoopprijs + btw

Gebruik informatiebron 2.

- 2p 8 Bereken de afzet van My Baggie in 2018. Schrijf je berekening op.

Gebruik informatiebron 2.

- 1p 9 Bereken de nettowinst van My Baggie in 2018. Schrijf je berekening op.

- 1p 10 De verkoop loopt goed en Nina wil uitbreiden door een pop-upstore te openen. Een pop-upstore is een tijdelijke, fysieke winkel in een winkelcentrum, vaak in een pand dat al maanden leegstaat.
- Noem een voordeel voor webshop My Baggie van het openen van een pop-upstore.

- 1p 11 De opening van pop-upstores levert ook voor de andere winkeliers in het winkelcentrum voordelen op.
- Noem een voordeel voor de andere winkeliers in het winkelcentrum.

- 2p 12 Allereerst gaat Nina nadenken over een goed marketingplan voor de nieuwe winkel.
→ Maak van onderstaande zinnen een economisch juiste tekst door de juiste woorden te kiezen.

Doe het zo: Noteer de nummers (1), (2), (3) en (4) op je antwoordblad. Vul bij de nummers de juiste woorden in. Kies uit de woorden die tussen haakjes staan.

Als je een pop-upstore start, moet je goed nadenken waar je de winkel gaat vestigen. Dit heet ...(1)... (personeelsbeleid / plaatsbeleid). De etalage van een pop-upstore moet enorm opvallen, dat heet ...(2)... (presentatiebeleid / prijsbeleid). Met een pop-upstore kan Nina ook het assortiment uitbreiden. Dit noemen we ...(3)... (productbeleid / promotiebeleid). Nina plaatst een routebeschrijving naar de pop-upstore op de website van My Baggie. Dit noemen we ...(4)... (productbeleid / promotiebeleid).

Het gaat zo goed met Nina's winkels dat ze zelfstandig ondernemer wordt en haar baan als werknemer opgeeft.

- 2p 13 In onderstaande tabel staan kenmerken van een werknemer en een zelfstandig ondernemer.
→ Zijn onderstaande kenmerken van toepassing op een werknemer of een zelfstandig ondernemer?

Doe het zo: Noteer de cijfers van de kenmerken (1, 2, 3, 4, 5) en zet achter elk cijfer de juiste letter (a of b).

	kenmerken	a werknemer of b zelfstandig ondernemer
1	kan eigen werktijden bepalen	
2	heeft recht op werkstaking	
3	heeft recht op vakantiedagen	
4	de beloning is winst	
5	heeft recht op minimumloon	

Samen op vakantie

Bij de beantwoording van de vragen in deze opgave hoef je geen gebruik te maken van een informatiebron in de bijlage.

Floor en Suus gaan na het mbo-eindexamen samen op vakantie. Ze willen graag naar Parijs en zoeken informatie over een goedkoop hotel op de site www.goedkoophotelletjeinparijs.nl.

Hotel Auberge wordt op de site van het hotel beoordeeld met een gemiddeld cijfer van 7,1.

- 1p 14 Suus vertrouwt deze beoordelingen niet helemaal. In welke regel staat een juist argument voor Suus om deze beoordelingen niet helemaal te vertrouwen?
- A De beoordeling is niet opgesteld door echte hotelgasten.
 - B De beoordeling is opgesteld door de Consumentenbond.
 - C De beoordeling wordt gecontroleerd door de Nederlandse overheid.

- 2p 15 Floor en Suus merken dat hotels in de meivakantie duurder zijn dan in de periode buiten de schoolvakantie.
→ Maak van onderstaande zinnen een economisch juiste tekst door de juiste woorden te kiezen.

Doe het zo: Noteer de nummers (1), (2) en (3) op je antwoordblad. Vul bij de nummers de juiste woorden in. Kies uit de woorden die tussen haakjes staan.

Een vakantiereis is een ...(1)... (dienst / goed). In de schoolvakanties is ...(2)... (de vraag naar / het aanbod van) hotelkamers groter dan in een andere periode en kan de prijs van hotelkamers ...(3)... (dalen / stijgen).

De vriendinnen gaan eerst maar eens na hoeveel ze hebben gespaard.

Suus	Floor
Oppassen bij de burens: € 7,50 per week, gedurende 3 maanden Van oma gekregen: € 15 Alles is gespaard!	Vakkenvullen bij de supermarkt: € 3,75 per uur Gewerkt: maart 18 uur april 16 uur mei 22 uur Daarvan uitgegeven: € 25 De rest gespaard!

- 2p 16 Bereken welk bedrag Floor en Suus elk in deze drie maanden hebben gespaard. Schrijf je berekening op.

De retourreis met de trein kost € 140 per persoon. Het is ook mogelijk om de auto van Suus haar ouders te lenen en dan delen Floor en Suus de reiskosten.

gegevens voor de autoreis naar Parijs

aantal kilometers: 500 (enkele reis)
gemiddeld benzineverbruik: 1:15 (gemiddeld 15 kilometer op 1 liter benzine)
gemiddelde benzineprijs: € 1,50

- 1p 17 Bereken de benzinekosten per persoon van de heen- en terugreis met de auto naar Parijs. Schrijf je berekening op.

“Dat is dus een stuk goedkoper dan met de trein,” zegt Floor. Suus vertelt haar dat een auto meer kost dan alleen de variabele benzinekosten: “Er zijn variabele kosten én vaste kosten verbonden aan een auto.”

- 2p 18 Geef, naast benzinekosten, van beide soorten kosten van autorijden een voorbeeld.
Noteer een voorbeeld van variabele kosten en een voorbeeld van vaste kosten.

Met het spaargeld en wat extra geld van hun ouders hebben Floor en Suus nu ieder € 380 voor de vakantie in Parijs. Zij hebben een hotel gevonden waar ze voor € 30 per persoon per nacht kunnen overnachten. Maar dat zijn niet de enige uitgaven, er zijn ook verblijfskosten.

lijst van uitgaven per persoon per dag tijdens de vakantie in Parijs

uitgaven		aantal	prijs
a	20-ritten-studentenkaart in de metro	1	€ 12
b	stokbrood + beleg bij de bakker	3	€ 2,50
c	toegang tot een museum	1	€ 28
d	uitgaan	1	€ 10
e	lunch	1	€ 3
f	eten bij McDonald's	1	€ 4,50

Gebruik bovenstaande lijst.

- 1p 19 Bereken het maximaal aantal dagen dat Floor en Suus in Parijs kunnen verblijven. Schrijf je berekening op.

Honey Care Africa

Bij de beantwoording van de vragen in deze opgave hoef je geen gebruik te maken van een informatiebron in de bijlage.

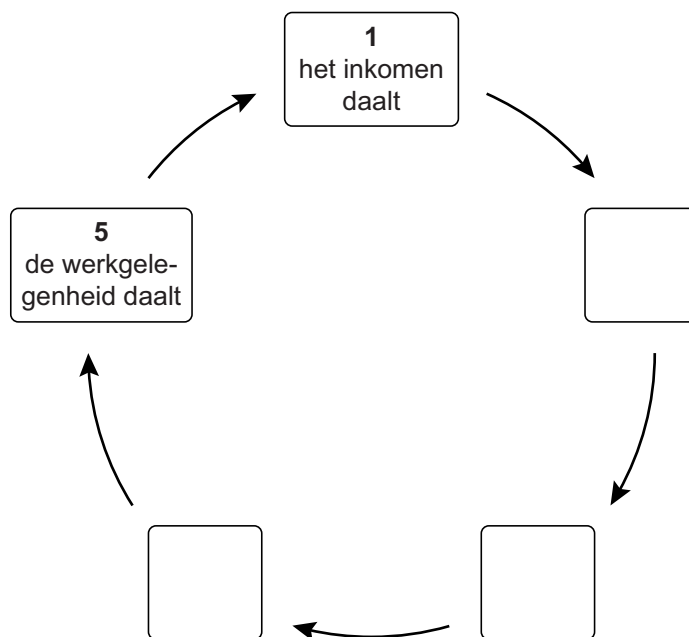
Honey Care Africa is een honingbedrijf dat is opgericht om boeren in Afrika van een hoger inkomen te voorzien. In het Siaya-district in Kenia zijn bijna 10.000 maisboeren die sinds de start van Honey Care Africa ook bijen houden.

- 1p 20 Maak van onderstaande zinnen een economisch juiste tekst door de juiste woorden te kiezen.

Doe het zo: Noteer de nummers (1) en (2) op je antwoordblad. Vul bij de nummers de juiste woorden in. Kies uit de woorden die tussen haakjes staan.

Eén van de kenmerken van economische onderontwikkeling is een laag inkomen per hoofd van de bevolking. Als we kijken naar de inkomensverdeling, dan zien we dat de inkomens in ontwikkelingslanden erg ... (1)... (gelijk / ongelijk) zijn verdeeld over de inwoners van het land. Daarnaast is er vaak sprake van een ... (2)... (hoge / lage) bevolkingsgroei.

vicieuze cirkel van armoede

Gebruik de afbeelding vicieuze cirkel van armoede.

- 1p 21 Hieronder staan vijf economische verschijnselen:
- 1 Het inkomen daalt.
 - 2 De besparingen dalen.
 - 3 De productie daalt.
 - 4 De investeringen dalen.
 - 5 De werkgelegenheid daalt.
- In welke regel staan deze verschijnselen zo, dat een logische gedachtegang ontstaat?
- A 1 → 2 → 3 → 4 → 5 → 1
B 1 → 2 → 4 → 3 → 5 → 1
C 1 → 3 → 4 → 2 → 5 → 1
D 1 → 3 → 2 → 4 → 5 → 1
E 1 → 4 → 3 → 2 → 5 → 1
F 1 → 4 → 2 → 3 → 5 → 1

- 1p 22 De maisboeren hebben door de productie van honing een hoger inkomen gekregen. Op langere termijn kan hierdoor het analfabetisme onder de kinderen van deze maisboeren afnemen.
- Leg uit dat een stijging van het inkomen van de maisboeren op langere termijn kan betekenen dat het analfabetisme afneemt.

Een woordvoerder van het honingbedrijf vertelt: “Vanaf de oprichting van het honingbedrijf groeit de productie nog elk jaar. We exporteren de honing sinds twee jaar naar de Verenigde Staten en Japan. Ons volgende doel is om de export uit te breiden naar Europa.”

- 1p 23 In 2017 bedroeg de honingexport van Kenia 228.000 kilo. In 2018 is dit al met 40% gestegen. De verwachting is dat deze export in 2019, met een uitbreiding van de exportmarkt naar Europa, met nog eens 60% kan toenemen.
- Bereken de honingexport in kilo's in 2019 als de uitbreiding van de export naar Europa doorgaat. Schrijf je berekening op.
- 1p 24 Het starten van bedrijven in ontwikkelingslanden is een vorm van ontwikkelingssamenwerking. Rijke landen kunnen ook op een andere manier een bijdrage leveren aan de ontwikkeling van ontwikkelingslanden, bijvoorbeeld door het opheffen van de invoerrechten.
- Leg uit dat het opheffen van de invoerrechten gunstig kan zijn voor de export van ontwikkelingslanden.

- 1p 25 Ontwikkelingshulp aan arme landen is voor rijke landen meer dan alleen maar geld geven. Rijke landen kunnen op langere termijn zelf weer profijt hebben van de ontwikkelingshulp die ze hebben gegeven.
→ Leg uit dat rijke landen op langere termijn ook profijt kunnen hebben van de ontwikkelingshulp die ze hebben gegeven.

Gratis kraanwater?

Bij de beantwoording van de vragen in deze opgave hoef je geen gebruik te maken van een informatiebron in de bijlage.

Erica en Abdel zijn beiden eigenaar van een restaurant. Op een bijeenkomst van start-ups raken zij met elkaar in gesprek. Veel gasten willen graag gratis kraanwater bij het eten. Het kraanwater in Nederland is van goede kwaliteit, dus water in flessen is niet nodig.

- 1p 26 De maatschappelijke kosten van water uit flessen zijn hoog.
→ Noem een voorbeeld van maatschappelijke kosten van drinkwater uit flessen.
- 1p 27 Erica verkoopt liever water in flesjes dan gratis water uit de kraan te schenken. Zij verkoopt 2.000 flesjes Spa Blauw met een verkoopprijs van € 2, bij een inkoopprijs van € 0,30 per flesje.
→ Bereken de brutowinst op de verkochte flesjes water. Schrijf je berekening op.
- 1p 28 Voor het berekenen van de nettowinst moet Erica de bedrijfskosten berekenen.
In welke regel staan uitsluitend juiste voorbeelden van bedrijfskosten?
- A btw, huisvesting, verzekeringen
 - B btw, inkoopwaarde, personeelskosten
 - C energiekosten, inkoopwaarde, personeelskosten
 - D energiekosten, huisvesting, verzekeringen

Erica: “De winstmarge op drankjes is behoorlijk hoog, ongeveer 300%. Dus je begrijpt: bij het eten krijgen gasten van mij geen gratis kraanwater.”

- 2p **29** Maak van onderstaande zinnen een economisch juiste tekst door de juiste woorden te kiezen.

Doe het zo: Noteer de nummers (1), (2) en (3) op je antwoordblad. Vul bij de nummers de juiste woorden in. Kies uit de woorden die tussen haakjes staan.

Als Erica haar gasten gratis kraanwater serveert, nemen veel gasten ... (1)... (geen / wel) andere, dure drankjes. De winstmarge op drankjes is ... (2)... (hoger / lager) dan de winstmarge op eten. Bij gratis kraanwater mist Erica de belangrijke bijdrage aan de ...(3)... (inkoopwaarde / omzet) van haar restaurant.

Erica: “Ook het schenken van gratis kraanwater kost geld, net als water uit een fles.”

- 1p **30** Noem een voorbeeld van bedrijfskosten die gelden voor gratis kraanwater én voor water uit een fles.

- 2p **31** Abdel is het niet eens met Erica. Abdel beweert: “Met gratis kraanwater komen mijn gasten vaker terug dan wanneer ze ervoor moeten betalen.”
→ Geef twee argumenten voor de bewering van Abdel.

The Chicken Tax

Bij de beantwoording van de vragen in deze opgave moet je soms gebruikmaken van informatiebron 3 in de bijlage.

In de Verenigde Staten (VS) is in 1963 de 'Chicken Tax' ingevoerd. Dat is een invoertarief van 25% op, onder andere, buitenlandse pick-uptrucks die in de VS worden ingevoerd.

- 1p **32** Een invoertarief is een protectionistische maatregel.
→ Noem een andere protectionistische maatregel.

De Chicken Tax was een reactie van de VS op het besluit van Duitsland in 1963 om invoerrechten te heffen op kippenvlees uit de VS.

- 1p **33** Wie vroegen in 1963 aan hun overheid om invoerrechten te heffen op kippenvlees uit de VS?
A consumenten in de VS
B kippenboeren in de VS
C consumenten in Duitsland
D kippenboeren in Duitsland

Gebruik informatiebron 3.

- 1p **34** In de advertentie van de Amerikaanse autofabrikant Ford staat de prijs in de VS vermeld van een pick-uptruck, de Ford Raptor. Stel dat het Koreaanse Hyundai eenzelfde auto in de VS zou willen verkopen voor dezelfde prijs als de Ford.
→ Bereken voor welke maximale prijs, exclusief de 25% Chicken Tax, Hyundai deze auto dan kan aanbieden op de automarkt in de VS.
Schrijf je berekening op.

- 2p **35** Autodeskundigen hebben geconstateerd dat de Chicken Tax invloed heeft gehad op de kwaliteit van de pick-uptrucks uit de VS.
→ Maak van onderstaande zinnen een economisch juiste tekst door de juiste woorden te kiezen.

Doe het zo: Noteer de nummers (1), (2) en (3) op je antwoordblad. Vul bij de nummers de juiste woorden in. Kies uit de woorden die tussen haakjes staan.

Door de Chicken Tax was er ...(1)... (meer / minder) concurrentie op de automarkt in de VS. Dit heeft een ...(2)... (positieve / negatieve) invloed op de kwaliteit van de pick-uptrucks, omdat de prikkel om te innoveren voor de auto-industrie hierdoor ...(3) ... (groter / kleiner) werd.

- 1p **36** Ford produceert pick-uptrucks in de VS en in Mexico. De directeur van Ford zegt dat de Chicken Tax van hem mag worden afgeschaft: “De Chicken Tax is in ons voordeel, maar heeft ook een belangrijk direct nadeel.”
→ Leg uit welk direct nadeel Ford heeft van de Chicken Tax.

De president van de VS wil de economische belangen van bedrijven in de VS beschermen: America first!

- 1p **37** Er zijn in de VS ook tegenstanders van het protectionistische beleid van hun nieuwe president. Zij menen dat dit protectionisme van de VS de wereldhandel zal schaden.
→ Geef een argument voor de mening van deze tegenstanders.

- 2p **38** Sommige economen in Nederland zijn het eens met de protectionistische maatregelen van de president van de VS: “Het is goed mogelijk dat daardoor de werkgelegenheid in Nederland toeneemt.”
→ Maak van onderstaande zinnen een economisch juiste tekst door de juiste woorden te kiezen.

Doe het zo: Noteer de nummers (1), (2) en (3) op je antwoordblad. Vul bij de nummers de juiste woorden in. Kies uit de woorden die tussen haakjes staan.

Door protectionistische maatregelen in de VS kunnen de werkgelegenheid en de bestedingen in de VS ...(1)... (afnemen / toenemen). Daardoor kan de ...(2)... (export / import) van bepaalde Nederlandse producten naar de VS ...(3)...(afnemen / toenemen), zodat de werkgelegenheid in Nederland toeneemt.